

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Meklēt Juristu](#) > [Juridisko Profesiju Veidi](#) > Finland

Juridisko profesiju veidi

Saturu nodrošina

Somija

Somija

Šajā lappusē ir sniegts pārskats par juridiskajām profesijām Somijā.

Juridiskās profesijas. Ievads

Juridiskās profesijas Somijā ir tiesu tiesneši, valsts prokurori, valsts juridiskās palīdzības juriskonsulti, advokāti, licencēti juridiskie konsultanti, valsts notāri un tiesu izpildītāji.

Prokurori

Organizācija

Valsts prokuratūrā strādā aptuveni 550 darbinieki. No tiem apmēram 400 ir prokurori. Papildus prokuroriem prokuratūra nodarbina vēl 150 cilvēkus dažādos palīgpersonāla un ekspertu amatos.

Valsts prokuratūra sastāv no Ģenerālprokuratūras, kas ir centrālā pārvaldes iestāde, un pieciem prokuratūras apgabaliem, proti, Dienvidsomija, Rietumsomija, Ziemeļsomija, Austrumsomija un Olande. Valsts prokuratūrai ir 34 nodaļas visā Somijā.

Valsts prokuratūru vada ģenerālprokurors kā augstākais prokurors valstī.

Ģenerālprokuratūra atbild par Valsts prokuratūras centralizēto pārvaldi, tās darbības vadīšanu un uzraudzību, kā arī par Valsts prokuratūras darbību kopumā. Faktiskais prokuratūras darbs notiek prokuratūras apgabalos.

Valsts prokuratūra darbojas Tieslietu ministrijas administratīvā pārraudzībā.

Uzdevumi

Neatkarīgā Valsts prokuratūra ir valsts iestāde un tiesu varas sistēmas sastāvdaļa. Tās uzdevums ir nodrošināt kriminālatbildību, proti, par noziegumu jāsaņem likumā noteiktais sods. Prokurori pieņem lēmumus neatkarīgi un ir neatkarīgas tiesu varas sistēmas amatpersonas.

Kriminālprocesā valsts prokurors ir nozīmīgākais no iesaistītajiem valsts pārstāvjiem, jo piedalās visos procesa posmos no pirmstiesas izmeklēšanas līdz tiesvedībai. Prokurors var arī uzlikt naudas sodu par mazāk smagiem nodarījumiem.

Prokurora pienākumi saistās galvenokārt ar kriminālvajāšanu un tiesvedību. Kriminālvajāšanas posmā valsts prokurori lemj par lietas nodošanu tiesai uz izvirzītās apsūdzības pamata. Tiesvedības laikā valsts prokurora pienākums ir pierādīt, ka apsūdzētais ir pastrādājis nodarījumu, kurā tas ir apsūdzēts.

Valsts prokurori arī nodrošina to, ka pirmstiesas izmeklēšanu veic pietiekami rūpīgi. Sarežģītākās krimināllietās prokurors iepazīstas ar lietu jau pirmstiesas izmeklēšanas sākumā un pēc galvenā izmeklētāja ierosinājuma var arī noslēgt pirmstiesas izmeklēšanu, kamēr apsūdzība vēl nav izvirzīta.

Prokurora dalība pirmstiesas izmeklēšanā ir īpaši svarīga, ja par nozieguma izdarīšanu tur aizdomās policijas

darbinieku. Tādā gadījumā arī pirmstiesas izmeklēšanu vada prokurors.

Juridiskās datubāzes

Plašāku informāciju var atrast [Valsts prokuratūras](#) tīmekļa vietnē.

Tiesneši

Organizācija

Somijā lielāko daļu tiesu spriedumu pieņem profesionāli tiesneši. Apgabaltiesās ir arī tiesu piesēdētāji. Tiesneši ir neatkarīgas tiesu varas sistēmas dalībnieki. Tie ieņem amatus Augstākajā tiesā, apelācijas tiesās un apgabaltiesās, Augstākajā administratīvajā tiesā un administratīvajās tiesās, kā arī Apdrošināšanas tiesā, Darba tiesā un Tirgus tiesā. Tiesneši ir valsts amatpersonas, un tos nevar atbrīvot no amata. Tiesnesi var uz laiku atcelt no amata tikai ar tiesas spriedumu. Turklāt, lai pārceltu tiesnesi citā amatā, ir nepieciešama tā piekrišana.

Centrālās valdības valsts ierēdņu likuma 12. nodaļā tiesnešiem kā civildienesta ierēdņiem ir noteiktas atsevišķas tiesību normas. Saskaņā ar šo likumu tiesnešiem nepiemēro noteikumus, kas regulē citu civildienesta ierēdņu atvaļinājumu, aizrādījumu izteikšanu tiem, nodarbinātību pagaidu darbā un atbrīvošanu no amata. Saskaņā ar Centrālās valdības valsts ierēdņu likumu tiesnesim ir jāatkāpjas no amata, ja viņš ir sasniedzis likumā noteikto pensijas vecumu (tiesnešiem tas ir 68 gadi) vai ir kļuvis pilnībā darbnespējīgs.

Uzdevumi

Tiesneši

Lai kļūtu par tiesnesi, ir nepieciešams akadēmiskais grāds tiesību zinātnēs un gadu ilga stažēšanās pirmās instances tiesā. Turpmākie pakāpieni ceļā uz tiesneša profesiju parasti ir vecākā sekretāra amats apelācijas tiesā, kam seko iecelšana par tiesnesi apgabaltiesā vai apelācijas tiesā. Nākotnē kandidātiem tiks nodrošināta īpaša apmācība. Apelācijas tiesa izsludina vakances, un Tiesnešu iecelšanas padome novērtē pretendentu piemērotību. Tiesnešus ieceļ valsts prezidents.

Tiesu piesēdētāji

Apgabaltiesās ir arī tiesu piesēdētāji, kas noteiktās lietās piedalās lēmumu pieņemšanā. Tiesu piesēdētājus izmanto galvenokārt krimināllietās, bet tie var piedalīties arī civillietās un strīdos starp ģimeniskiem un namīpašniekiem. Apgabaltiesā lietu izskata viens pastāvīgais tiesnesis, kas darbojas kā tiesas priekšsēdētājs, un trīs tiesu piesēdētāji. Tiesu piesēdētāji ir ar neatkarīgām pilnvarām. Ja nepieciešams, lēmumu pieņem balsojot, un spriedumu nosaka vairākuma viedoklis. Neizšķirta balsojuma gadījumā krimināllietā tiek lemts par labu atbildētājam, bet civillietā izšķirošā balss pieder tiesas priekšsēdētājam.

Tiesu piesēdētājus uz četrus gadus termiņus ieceļ pašvaldību padomes. Katrā pašvaldībā jābūt vismaz diviem tiesu piesēdētājiem; lielās pašvaldībās to ir daudz vairāk. Tiesu piesēdētājiem pēc iespējas precīzāk jāpārstāv vecuma grupu, dzimumu, valodu un profesiju struktūra pašvaldībā.

Tiesu piesēdētājam jābūt Somijas pilsonim. Par tiesu piesēdētājiem nevar iecelt personas, kas ir jaunākas par 25 gadiem vai vecākas par 63 gadiem. Personas, kas ieņem oficiālus amatus tiesās vai labošanas iestādēs, kā arī prokurori, advokāti un policisti nedrīkst kļūt par tiesu piesēdētājiem. Tiesu piesēdētāji pirms stāšanās amatā nodod tiesneša zvērestu vai svinīgu solījumu.

Katru tiesu piesēdētāju ir plānots piesaistīt lietas izskatīšanai aptuveni reizi mēnesī jeb 12 reizes gadā. Apgabaltiesa maksā tiesu piesēdētājiem atalgojumu par piedalīšanos lietas izskatīšanā un atlīdzina tiem negūtos ienākumus.

Valsts juridiskās palīdzības juriskonsulti

Organizācija

Valsts juridiskās palīdzības juriskonsulti ir juristi vai advokāti, kas strādā Valsts juridiskās palīdzības birojos. Tie ir

valsts amatpersonas, ko ieceļ amatā Tieslietu ministrs. Juridiskās palīdzības birojus pārvalda Tieslietu ministrija.

Lai varētu kļūt par valsts juridiskās palīdzības juriskonsultu, ir nepieciešams maģistra grāds tiesību zinātnēs (*oikeustieteen kandidaatti* vai *oikeustieteen maisteri*) un atbilstoša pieredze advokāta vai tiesas darbā. Daudziem valsts juridiskās palīdzības juriskonsultiem ir arī goda nosaukums *varatuomari* (tiesību zinātņu maģistrs ar praksi tiesas darbā).

Valsts juridiskās palīdzības juriskonsultu uzdevums ir piedalīties tiesas sēdēs. Savā darbībā tiem ir jāievēro advokātu profesionālās ētikas noteikumi. Tāpēc Somijas Advokātu kolēģijai ir tiesības piemērot tiem disciplinārsodus. Vairāk nekā puse no valsts juridiskās palīdzības juriskonsultiem Somijā ir Advokātu kolēģijas biedri. Pildot savus uzdevumus, valsts juridiskās palīdzības juriskonsulti ir neatkarīgi no citiem procesa dalībniekiem.

Advokāti

Tikai Somijas Advokātu kolēģijas biedriem ir tiesības izmantot profesionālos amata nosaukumus *asianajaja* un (zviedru valodā) *advokat*. Personām, kuras vēlas kļūt par Somijas Advokātu kolēģijas biedriem, ir jāatbilst šādām prasībām:

- maģistra grāds tiesību zinātnēs (*LL.M*), kas dod tiesības ieņemt tiesu varas amatu;
- godprātīga cilvēka reputācija;
- vairākus gadus ilga pieredze juridiskā profesijā un citos tiesu varas amatos;
- jānokārto īpašs eksāmens par juridiskās profesijas un profesionālās ētikas pamatiem;
- rīcības brīvība un neatkarība, ņemot vērā vienīgi sava klienta intereses, bet nepakļaujoties valdības vai citu personu ietekmei;
- atkarībā no situācijas — dažādas citas prasības.

Advokātu pienākumi un to darba uzraudzība

Advokāta atbildība principā neatšķiras no citu pilsoņu krimināltiesiskās vai civiltiesiskās atbildības. Tomēr katram advokātam ir jāiegādājas civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas polise, kas kompensēs visus zaudējumus, izņemot tos, kas nodarīti tīši vai rupjas nolaidības rezultātā. Advokātu kolēģija ir izveidojusi kompensāciju fondu, lai segtu zaudējumus, ko izraisījušas noziedzīgas advokātu darbības.

Turklāt advokātam ir arī profesionāla atbildība. Advokātu kolēģijas padomei jānodrošina, ka advokāti, pildot savus pienākumus, ievēro profesionālo ētiku. Ja ir noticis ētikas pārkāpums, Advokātu kolēģija ierosina disciplinārlietu, parasti tad, ja ir saņemta rakstiska sūdzība vai brīdinājums. Par pieņemtajiem lēmumiem Advokātu kolēģija informē tieslietu kancleru, un tas var pārsūdzēt šos lēmumus Helsinku Apelācijas tiesā.

Somijas Advokātu kolēģija ir publisko tiesību organizācija, kuras darbību reglamentē 1958. gada Likums par advokātiem. Iepriekš tā ar tādu pašu nosaukumu darbojās reģistrētas apvienības statusā. Abu organizāciju biedri ir un vienmēr ir bijuši advokāti.

Advokātu kolēģijā ir aptuveni 1850 biedru, ko sauc par advokātiem (somu valodā — *asianajaja*; zviedru valodā — *advokat*). Juridiskajās firmās strādā aptuveni 600 štata advokāti. Apmēram 120 advokāti strādā par valsts juridiskās palīdzības juriskonsultiem. Juridiskās palīdzības birojos strādā arī vairāk nekā 100 juriskonsulti, kas nav Advokātu kolēģijas biedri.

Juristi, kas ir saņēmuši disciplinārsodu un izslēgti no Advokātu kolēģijas, var tomēr darboties savā profesijā, bet ar citu amata nosaukumu. Taču šādam juristam savā darbā nav jāievēro advokāta pienākumi, un tā darbību neuzrauga Advokātu kolēģija.

Par advokātu var atzīt Somijas vai citas Eiropas Ekonomikas zonas valsts pilsoni, kas ir sasniedzis 25 gadu vecumu, ja ir zināms, ka šī persona ir godprātīga un piemērota advokāta profesijai citu rakstura īpašību un dzīvesveida ziņā. Personai ir jāatbilst prasībām par akadēmisko izglītību, kas Somijā ir noteiktas tiesu varas amatiem, jābūt apguvušai advokāta praksē nepieciešamās prasmes un ieguvuši pieredzi advokāta darbā. Turklāt tā nedrīkst būt bankrotējusi, un tai ir jābūt pilnībā tiesībspējīgai.

Saskaņā ar starptautiskajām saistībām, kas ir stājušās spēkā Somijā, par advokātu var atzīt personu, kurai nav

akadēmiskās izglītības un darba pieredzes, ko prasa Somijā, bet kura ir ieguvusi advokāta profesionālo kvalifikāciju kādā no Eiropas Ekonomikas zonas valstīm. Tādos gadījumos pretendents Somijas Advokātu kolēģijas eksāmenā jāpierāda, ka tam ir pietiekamas zināšanas par Somijas tiesību aktiem un advokāta darbu Somijā.

Personu, kura ir ieguvusi advokāta profesionālo kvalifikāciju kādā no Eiropas Savienības dalībvalstīm, var atzīt par advokātu arī bez eksāmena. Par advokātu bez eksāmena kārtošanas personu var atzīt tad, ja pretendents Somijas Advokātu kolēģijas pārvaldītā reģistrā vismaz trīs gadus ir bijis reģistrēts ar savā mītnes dalībvalstī iegūto profesionālo nosaukumu, būdams kvalificēts advokāta darbam citā dalībvalstī (ES reģistrs). Turklāt šādai personai ir jāpierāda, ka tā ir regulāri darbojusies advokāta profesijā Somijā vismaz minētajā laikposmā.

Juridiskās datubāzes

Plašāku informāciju var atrast [Somijas Advokātu kolēģijas](#) tīmekļa vietnē.

Licencēts juridiskais konsultants

Licencēts juridiskais konsultants ir jurists, kam Juridisko konsultantu padome ir izsniegusi licenci, kas ļauj tam darboties kā juridiskajam konsultantam. Licencētiem juridiskajiem konsultantiem ir jāievēro profesionālā rīcības kodeksa noteikumi, kas sakrīt ar noteikumiem, kuri ir iekļauti rīcības kodeksā tiem, kuri piedalās tiesvedībā kā konsultanti vai tiesu advokāti. Tāpēc licencētu juridisko konsultantu darbu uzrauga Somijas Advokātu kolēģijas Uzraudzības padome, Juridisko konsultantu padome un tieslietu kanclers.

Juridiskās datubāzes

Plašāka informācija par juridisko konsultantu sarakstu ir pieejama [Somijas Tieslietu ministrijas](#) tīmekļa vietnē.

Valsts notāri

Somijā valsts notāru darbu reglamentē tiesību akti. Valsts notāri strādā pašvaldību kancelejās un tiesu apgabalu birojos. Lai varētu kļūt par notāru, ir nepieciešams maģistra grāds tiesību zinātnēs (*oikeustieteen kandidaatti* vai *oikeustieteen maisteri*).

Somijas valsts notāru pienākumi lielā mērā sakrīt ar notāru pienākumiem citās Eiropas valstīs un ASV, taču pastāv arī būtiskas atšķirības. Somijā valsts notārs vienmēr ir valsts amatpersona. Taču valsts notārs nav pilna laika amats. Lielākā daļa amatpersonu, kuras pilda valsts notāra pienākumus, ir apgabala lietveži, kuri strādā pašvaldību kancelejās. Tā kā civiltiesiskās attiecībās līgumu noslēgšanas veids nav stingri noteikts, Somijā valsts notāra apstiprinājums nav obligāti nepieciešams, lai līgums būtu spēkā. Vienīgais civiltiesiskā līguma veids, kas Somijā ir obligāti jāapstiprina notāram, ir nekustamā īpašuma īpašumtiesību nodošanas līgums.

Valsts notāri cita starpā apliecina arī parakstus, izziņu un dzīves gājumu kopijas. Valsts notāri var apliecināt dokumentus arī ar *apostille*, kas ir apliecinājums, ka konkrētā dokumenta parakstītājs ieņem dokumentā norādīto amatu un ir pilnvarots izdot attiecīgo dokumentu.

Citas juridiskās profesijas

Piespiedu izpildes iestādes

Somijas Valsts piespiedu izpildes iestāde ir Tieslietu ministrijas padotības iestāde, kas atbild par likumiskas piespiedu izpildes uzdevumu neatkarīgu nodrošināšanu. Piespiedu izpilde ietilpst tiesu varas sistēmā un balstās uz tiesību aktiem. Piespiedu izpildes uzdevumi ietver parādu piedziņu, izlikšanu no telpām un nodrošinājuma līdzekļu noteikšanu. Piespiedu izpildes iestāde rīkojas objektīvi un ņem vērā gan kreditora, gan parādnieka intereses. Valsts piespiedu izpildes iestādei ir 64 biroji visā Somijā.

Tiesu izpildītājs jeb piedziņas inspektors ir vienots nosaukums, ar kuru apzīmē valsts amatpersonas, kuras īsteno piespiedu izpildi. Tiesu izpildītājam ir neatkarīgas pilnvaras īstenot piespiedu izpildi.

Saskaņā ar tiesību aktiem tiesu izpildītāji ir:

- Vispārējās piedziņas nodaļas piedziņas inspektori;
- Liela apmēra piedziņas nodaļas un Īpašās piedziņas nodaļas vecākie piedziņas inspektori,
- kuri atskaitās vecākajiem piedziņas inspektoriem un
- galvenajiem piedziņas inspektoriem;
- Olandē minētajiem amata nosaukumiem atbilst vecākais piedziņas inspektors un provinces vecākais piedziņas inspektors.
- Saskaņā ar tiesību aktiem par tiesu izpildītājiem uzskata arī Somijas Valsts piespiedu izpildes iestādes ģenerāldirektoru un tā vietnieku.

Valsts piespiedu izpildes iestādē strādā arī amatpersonas ar citiem amata nosaukumiem, piemēram, padomnieks ekonomikas jautājumos, speciālists, administratīvo tiesu izpildītājs un vecākais administratīvo tiesu izpildītājs.

Lielāko daļu prasību par piespiedu izpildi nokārto, izmantojot Vispārējās piedziņas nodaļas elektroniskos atgūšanas rīkus, tāpēc nav nepieciešamības tikties ar parādnieku klātienē.

Piecas reģionālās liela apmēra piedziņas nodaļas savās attiecīgajās teritorijās atbild, piemēram, par konfiscētā īpašuma pārdošanu (apķīlāšanu) un citiem sarežģītākiem piespiedu izpildes uzdevumiem.

Īpašās piedziņas nodaļa veic piespiedu piedziņas uzdevumus, kas ir laikietilpīgi un saistīti ar padziļinātu izmeklēšanu. Tā arī sadarbojas ar citām aģentūrām un apkaro ēnu ekonomiku un ekonomiskos noziegumus.

Valsts piespiedu izpildes iestādes Centrālā pārvalde atbild par piespiedu izpildes dienesta administratīvo uzraudzību, attīstību un kontroli. Centrālā pārvalde atbild arī par iestādes darbību un tās rezultativitāti kopumā.

Iestādes Centrālā pārvalde nenodarbojas ar atsevišķiem piespiedu izpildes uzdevumiem; katra piedziņas nodaļa veic savu darbu neatkarīgi. Katra atsevišķā piespiedu izpildes lieta ir tai nozīmētā tiesu izpildītāja / piedziņas inspektora jurisdikcijā, un Centrālā pārvalde nevar, piemēram, pārskatīt atsevišķā piespiedu izpildes lietā pieņemtos lēmumus.

Plašāka informācija ir pieejama [Somijas Valsts piespiedu izpildes iestādes](#) tīmekļa vietnē.

■ Lapa atjaunināta: 19/05/2024

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.